

KYMMENES RIKOS

4

ELLERY QUEEN

Kymmenes rikos

Ellery Queen

Kymmenes rikos

Suomentanut Matti Kannosto

SAGA Egmont

Kymmenes rikos

Translated by Matti Kannosto

Original title: *Ten Days' Wonder*

Original language: English

Ten Days' Wonder.

Copyright © 1948 by Little, Brown and Company.

Copyright renewed by Ellery Queen.

Copyright ©1948, 2024 Ellery Queen and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727203560

1st POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

I Osa

Yhdeksän päivän ihme

Ensimmäinen päivä

Alussa kaikki oli pelkkää muodottomuutta, pimeyttä joka liikahteli kuin ryhmä tanssijoita. Taempaa kuului musiikkia, joka ensin oli heikkoa ja tuntui hilpeältä ja kummastuttavalta mutta alkoi sitten äkkiä laajeta ja syöksyä lähemmäksi ja muuttui musiikista niin mahtavaksi äänten pauhuksi, että siinä saattoi kellua kuin hyttynen ilmavirrassa, ja kiiti sen jälkeen ohi ja hupeni uudelleen heikoksi musiikiksi, ja sitten pimeys alkoi taas liikahtella.

Kaikki huojui. Hän tunsi meritaudin oireita.

Tuo tuolla ylhäällä saattoi olla öisen Atlantin yllä leviävä taivas, jolla erottui varjomaisen läpikuultava pilvi ja tähtien välkettä. Ja musiikki oli ehkä messistä kuuluvaa laulua tai mustan veden loisketta. Sen hän tiesi olevan todellista, sillä kun hän sulki silmänsä, pilvi ja tähdet katosivat, vaikka huojunta jäikin samoin kuin musiikki. Hän tunsi myös kalan hajua ja jotain muutakin, maultaan yhtä mutkikasta kuin hapan hunaja.

Se oli kiinnostavaa, sillä kaikki oli ongelmallista ja näiden näkyjen ja äänien ja hajujen pohtiminen sai hänet tuntemaan itsensä uudella tavalla tärkeäksi, niin kuin hän ei tätä ennen olisi ollut vielä mitään. Samanlaista kuin syntyminen. Syntyminen laivassa. Kuin olisi maannut laivassa, joka keinu, ja itse olisi keinunut sen mukana keskellä keinuvaa yötä katsellen ylhäällä olevaa taivaankantta.

Tässä lempeässä ajattomuudessa hän olisi voinut keinua ikuisesti, jos vain kaikki olisi pysynyt samanlaisena, mutta niin ei käynyt. Taivas alkoi työntyä lähemmäksi ja tähdet vajota, ja se oli toinen ongelma, sillä tähdet eivät lähestyessään suurentuneetkaan vaan pienenivät. Keinuminenkin muuttui toisenlaiseksi; siinä oli nyt enemmän voimaa, ja äkkiä hänelle tuli mieleen, ettei laiva ehkä keinunutkaan vaan hän itse.

Hän avasi silmänsä.

Hän istui jollakin kovalla joka antoi myöten. Hänen polvensa olivat leukaa vasten. Hänen kätensä puristivat tiukasti nilkkoja ja hän huojui edestakaisin.

Joku sanoi: – Eihän tämä mikään laiva olekaan, ja äänen tuttuus yllätti hänet, mutta hän ei kuolemakseenkaan muistanut, kenen se oli.

Hän vilkuili ympärilleen.

Huoneessa ei ollut ketään.

Huoneessa.

Se siis oli huone.

Havainto oli kuin loiskaus merivettä.

Hän irrotti kätensä nilkoista ja painoi kämmenensä jotakin lämmintä ja karheaa vasten joka samalla oli liukasta. Hän ei pitänyt siitä ja nosti kätensä kasvoilleen. Tällä kertaa hänen kämmenissään tuntui epämiellyttävää pistelevän villaista

tunnetta, ja hän ajatteli: Olen jossakin huoneessa ja partani on ajamatta, mutta mitä oikein on parta? Sitten hän muisti mitä sana merkitsi ja naurahti. Kuinka ihmeessä hänen oli yleensä tarvinnut kummastella sitä?

Hän laski kätensä uudelleen alas ja tunnusteli äskeitä liukkautta ja näki sen olevan jonkinlainen peite. Samalla hän huomasi myös, että hänen miettiessään pimeys oli väistynyt.

Hän rypisti kulumiaan. Oliko sitä koko aikana ollutkaan?

Ei, hän tajusi heti. Ja hän tajusi heti myös, että taivas oli ollut yhtä epätodellinen. Se on katto, hän ajatteli kulmat rypyssä, ja pahuksen tuhruihin kaiken lisäksi. Ja nuo tähdet olivat aivan samanlaista petkutusta. Pelkkiä auringonläikkeitä, joita vilkkui hajoavan kaihtimen repeämistä. Jossakin joku laulaa hoilotti, ja jostakin kuului myös veden loisketta. Ja haju oli todella kalasta lähtöisin, rasvassa paistuvasta kalasta. Hän nielaisi tuntiessaan suussaan sen makeanhappaman maun ja älysi maun olevan samalla hajua ja molempien leijuvan kemiallisena yhdisteenä hänen hengitysilmassaan. Ei ihme että häntä oksetti. Ilma oli vanhaa kuin juusto.

Kuin juusto jolla on sukat jalassa, hän ajatteli virnistäen. Missä minä olen?

Hän istui takorautasängyllä, joka oli aikoinaan ollut valkoiseksi maalattu mutta kärsi nyt jonkinlaisesta ihottumasta, ja hänen edessään seinällä oli epämääräinen lasinpala. Huone oli hassunkurisen pieni ja sen seinät olivat banaaninväriset. Banaanin josta ovat kuoret irtoamassa, hän ajatteli virnistäen uudestaan.

Kolmas nauru jo, hän mietti; minulla on varmasti huumorintajua. Mutta missä helkkarissa minä oikein olen?

Huoneessa oli iso soikeaselkäinen tuoli, jossa oli kaiverruksia ja sameanvihreä jouhikangasistuin ja jonka tyylikkäitä jalkoja tukivat ristikkäiset rautalangat; vinossa riippuvasta seinäkalenterista tuijotti pitkätukkainen mies, joka näytti olevan kuolemaisillaan, ja ovesta oli lohkeillut posliininen vaatekoukku, joka osoitti häntä kuin sormi. Arvoituksellinen sormi, mutta mikä oli arvoituksen ratkaisu? Koukussa ei ollut mitään, ei sen paremmin tuolissa, ja kalenterikuvan mies tuntui yhtä tutulta kuin ääni, joka oli sanonut, ettei tämä ollutkaan laiva, mutta kumpaakaan hän ei oikein kyennyt tunnistamaan.

Sängyllä istuva mies, joka piti isoja polviaan koukussa, oli pelkkä siivoton kulkuri, ei mitään sen kummempaa, ja hänellä oli kolhiutunut naama eikä hän ollut viitsinyt edes riisua saastaisia vaatteitaan; nyt hän istui sängyllä omaan likaansa kietoutuneena niin kuin olisi suorastaan nauttinut sellaisesta. Ja se tuntui tuskalliselta.

Sillä tuo sängyllä istuva mies olen minä; mutta miten minä voin olla hän kun en ole koskaan edes nähnyt koko kulkuria?

Käsittämätöntä.

Oli käsittämätöntä, ettei hän tiennyt missä hän oli eikä edes kuka oli.

Hän naurahti uudelleen.

Taidan kellahtaa tästä makuulle ja ottaa pienet unet, hän ajatteli; ja ennen kuin Howard kunnolla huomasiakaan, hän oli taas laivassa tähtitaivaan alla.

Howardin herätessä toisen kerran kaikki oli toisenlaista, ei puhettakaan mistään vähittäisestä syntymisestä, laivamielikuvista tai muusta senkaltaisesta hölynpölystä; hän vain avasi silmänsä, näki siivottoman huoneen, Jeesuksen kuvan

kalenterissa ja rikkinäisen peilin, ja loikkasi vuoteesta lattialle ja tuijotti kiukkuisesti sitä itseään, jonka hän muisti.

Miltei kaikki palasi yhtenä leimahduksena hänen mieleensä; se kuka hän oli, mistä hän oli tullut, jopa se miksi hän oli matkustanut New Yorkiin. Hän muisti nousseensa junaan Slocumin asemalla. Hän muisti kävelleensä laiturin 24:n hehkuvasta sulatosta ramppia pitkin Keskusaseman tuliseen päsiin. Hän muisti soittaneensa Terrazzin taidegalleriaan ja kysyneensä, mihin aikaan Djerensin näyttely avattaisiin, ja ärtyneen eurooppalaiskaikuisen äänen vastanneen hänen korvaansa: – Mynheer Djerensin näyttely suljettiin jo eilen. Ja hän muisti avanneensa silmänsä tässä roskalaatikossa. Mutta äänen ja huoneen välissä oli kerros pimeää usvaa.

Howard alkoi vapista.

Hän tiesi niin käyvän jo ennen kuin se alkoikaan. Mutta hän ei tiennyt kohtauksen muuttuvan näin pahaksi. Hän yritti hallita itsensä. Lihasten jännittäminen kuitenkin vain pahensi vapinaa. Hän meni ovelle jossa oli lohkeillut posliinikoukku.

Tällä kertaa en varmastikaan nukkunut kovin pitkää aikaa, hän ajatteli. Tuolla loiskitaan yhä vettä.

Hän avasi oven.

Käytävästä lemahteli pois lähteneiden jalkojen hajua.

Lattialuuttua työntävä vanha mies kohotti katseensa.

– Hei kuulkaa, Howard kysyi, – missä minä olen?

Vanha mies nojasi luuttuunsa, ja Howard huomasi, että hän oli silmäpuoli. – Minä kiertelin aikoinani lännessä, vanha mies sanoi. – Tuli näes reissailtua aika lailla. Sitten kerran satuin näkemään intiaanin, joka istui mökkinsä edustalla sellaisella autiolla paikalla. Mitään muuta ei ollut mailikaupalla missään

suunnassa, vain se vanha pieni mökki ja vuori sen takana. Se taisi olla Kansasissa ...

– Tuntuu kyllä enemmän Oklahomalta tai New Mexicolta, vastasi Howard huomaten pitelevänsä seinää pystyssä. Kala oli epäilemättä jo syöty, mutta sen ruumis kummitteli yhä kutkuttavasti hänen ympärillään. Hänen olisi saatava ruokaa, ja pian; niin hänelle kävi aina. – Entä sitten? Minun täytyy päästä lähtemään täältä.

– Se intiaani istui maassa ja nojasi siihen mökkiinsä ...

Vanhan miehen silmä siirtyi äkkiä keskelle otsaa, ja Howard sanoi: – Polyfemos.

– Ei, mies vastasi, – en minä sen nimeä tiennyt. Mutta siinä hänen päänsä päällä oli kilpi, jossa oli isoja punaisia kirjaimia. Ja arvaapas mitä siinä luki?

– No mitä? Howard kysyi.

– Hotelli Waldorf, vanhus vastasi voitonriemuisesti.

– Vai niin, Howard totesi. – Olipa hauska juttu. Mutta missä helvetissä minä olen?

– Missä helvetissä sinun sitten pitäisi olla? ärähti vanhus. – Olet yömajassa, ystäväiseni, yömajassa Boweryssa, sellaisessa joka kelpasi kyllä Steve Brodylle ja Tim Sullivanille mutta on ihan liian hyvä tuollaisille kuin sinä, senkin pummi.

Vesiämpäri lähti lentoon. Se nousi ilmaan kuin lintu. Sitten se laskeutui lattialle kyljelleen päästäen sointuvan loiskahduksen.

Vanha mies tutisi niin kuin Howard olisi potkaissut häntä eikä ämpäriä. Seistessään harmaassa likavesilammikossa hän näytti olevan itkuun purskahtamaisillaan.

– Antakaahan minulle se luuttu, sanoi Howard. – Minä voin siivota tuon.

– Senkin saastainen pummi!

Howard palasi huoneeseensa.

Hän istahti sängylle ja nosti kämmenensä kupiksi suunsa ja nenänsä eteen. Sitten hän puhalsi kaikin voimin, sillä hän toivoi hartaasti.

Mutta hän ei sittenkään ollut juonut.

Hänen kätensä valahtivat alas.

Hänen kätensä valahtivat alas ja ne olivat yltä päältä veressä.

Verta yltympäri hänen käsissään.

Howard tempoi vaatteitaan. Hänen ruskea takkinsa oli repeytynyt ja ryppyinen, rasvatahrainen, liasta kankea. Hän haisi kuin Kaksoiskukkulan takana olevan Jorkingin tilan sikala. Aina käydessään lapsena Slocumin kaupungissa hän oli kiertänyt sen kaukaa pelkästään sikojen takia. Mutta nyt hajulla ei ollut väliä; se tuntui jopa miellyttävältä, sillä sitä hän ei etsinyt.

Hän tutki itseään kuin syöpäläisten vaivaama apina.

Ja äkkiä hän löysi etsimänsä. Iso mustanruskea maksoittuma. Osa siitä oli hänen takinkäänteessään. Toinen osa oli paidassa. Maksoittuma liimasi paidan takkiin. Hän repäisi ne erilleen.

Maksoittuman repeytynyt reuna näytti kuituiselta.

Hän hyppäsi pystyyn vuoteelta ja ryntäsi peilinkappaleen eteen. Hänen oikea silmänsä oli kuin vanha avokadonsiemen. Nenänselkää pitkin kulki punainen kaivanto. Alahuulen vasen puoli oli pullollaan kuin purukumipallo. Ja hänen vasen korvansa oli sinipunainen karikatyyri.

Hän oli tapellut!

Vai oliko?

Ja hän oli hävinnyt.

Vai oliko hän voittanut?

Vai oliko hän voittanut ja samalla hävinnyt?

Hän piteli vapisevia käsiään näkevän silmänsä edessä ja tirkisteli niitä. Molempien rystyset olivat haavaiset, raapiutuneet ja turvonneet. Vaaleisiin ihokarvoihin oli valunut verta niin että ne seisoivat jäykkänä pystyssä kuin mustatut silmäripset.

Mutta se on minun omaa vertani.

Hän käänsi kämmenet itseään kohti ja helpotus hyökyi aaltona hänen lävitseen.

Kämmenissä ei ollut verta.

Ehken minä sittenkään ole tappanut ketään, hän ajatteli.

Mutta hänen ilonsa häipyi. Entä tuo toinen veri? Hänen takissaan ja paidassaan. Jospa se ei ollutkaan hänen omaansa. Jospa se olikin jonkun muun. Ehkä tällä kertaa se oli todella tapahtunut.

Ehkä ...

Tämähän sekoittaa pääni lopullisesti, hän mietti. Jos pohdin sitä koko ajan niin minähän olen kohta järjiltäni.

Kipu hänen käsissään.

Hän alkoi hitaasti penkoa taskujaan. Kotoa lähtiessään hänellä oli ollut mukanaan runsaat kaksisataa dollaria. Hän tutki innottomasti; hän ei juuri toivonut löytävänsä mitään eikä löytänytkään. Rahat olivat poissa. Samoin oli hänen kellonsa ja se pienikokoinen kultasepän vasara, jonka hänen isänsä oli antanut hänelle kellonperissä pidettäväksi sinä vuonna kun hän oli lähtenyt Ranskaan. Samoin hänen edellisenä vuonna Sallylta syntymäpäivälahjaksi saamansa kultainen täytekynä. Ryöstetty. Ehkä sen jälkeen kun hän oli tullut tähän oopiumiluolaan. Se tuntui hyvin todennäköiseltä; eihän hänelle olisi annettu huonetta ilman ennakkomaksua.

Howard yritti manata mieleensä kuvia ”portierista”, ”hotelliaulasta”, ”Bowerysta” – siitä mitä hän oli nähnyt ympärillään edellisiltana.

Edellisiltana. Tai sitä edellisenä. Tai kaksi viikkoa aiemmin. Viimeksi se oli kestänyt kuusi päivää. Aikoinaan siihen oli mennyt vain parisen tuntia. Hän tiesi sen aina vasta jälkeenpäin, sillä koko juttu oli kuin ajan katkaiseva laho viiru, jota ei voinut mitata muuten kuin ympäristönsä avulla.

Howard meni uupuneena uudelleen ovelle.

– Monesko päivä nyt on?

Vanha mies oli polvillaan pesuvedessä ja kuivasi sitä.

– Kysyin että monesko päivä nyt on?

Vanhus oli yhä nyreissään. Hän kiersi itsepäisenä vettä luutusta ämpäriin.

Howard kuuli hampaattensa narskuvan. – *Monesko päivä nyt on?*

Vanha mies sylkäisi. – Jos rupeat julmistelemaan siinä niin minä kutsun Bagleyn. Hän kyllä näyttää sinulle taivaan merkit. Mutta sitten mies tuntui huomaavan jotakin Howardin näkevän silmän katseessa, sillä hän sanoi pelokkaasti: – Eilen oli työn päivä.

Tiistai syyskuun ensimmäisen maanantain jälkeen.

Howard riensi takaisin huoneeseensa ja alkoi tutkia kalenteria.

Sen vuosiluku oli 1937.

Howard raapaisi päätänsä ja nauroi. Hylkiö, laidan yli heitetty, sellainen minä olen. Luuni löydetään meren pohjasta.

Lokikirja!

Howard alkoi etsiä sitä hädissään.

Hän oli aloittanut lokikirjansa pidon heti ensimmäisen kummallisen aika-avaruusristeilynsä jälkeen. Jokailtainen raportti, jonka hän kirjoitti siihen itseään varten, auttoi häntä määrittämään tietoisien olemassaolonsa rajat ja oli tukevana kantena, jolla seisten hän saattoi tarkastella näitä taakseen jääneitä pimeitä matkoja. Mutta lokikirjaksi se oli hiukan omalaatuinen. Tietyssä mielessä se kertoi ainoastaan rannan tapahtumista. Niille hetkille omistetut sivut, jotka hän vietti ajattomalla merellä, jäivät tyhjiksi ja puhtaiksi.

Hänen päiväkirjansa oli kokoelma paksuja mustia taskumuistikirjoja. Aina saatuaan yhden täyteen hän pani sen kirjoituspöydänlaatikkoon kotona. Mutta keskeneräistä hän piti mukanaan.

Jos sekin oli viety häneltä ...

Mutta hän löysi sen takkinsa rintataskusta irlantilaisen pellavanenäliinan alta.

Sen viimeisestä merkinnästä hänelle selvisi, että tämä vasta päättynyt matka oli kestänyt yhdeksäntoista päivää.

Hän huomasi tuijottavansa ulos likaisesta ikkunasta.

Kolmas kerros kadulle päin.

Riittävän korkealla.

Mutta entä jos vain katkaisenkin jalkani?

Hän ryntäsi käytävään.

Ellery Queen ilmoitti, ettei hän halunnut kuulla sanaakaan ennen kuin vasta myöhemmin, sillä tarinan kertominen kivun ja nälän ja uupumuksen vallassa on pelkkää ajanhukkaa silloin, kun kuulijana on tosiasioita rakastava mies, niin kiinnostavalta kuin samainen tarina runoilijasta ja papeista saattaisi tuntuakin.

Muistinmenetys johtaa kuolettavaan sukudraamaan.

Miljonäärin poika Howard Van Horn herää muistinmenetyskohtauksen jälkeen järkyttävään näkyyn – hänen vaatteensa ovat veren peitossa, eikä Howard tiedä onko veri hänen omaansa vai jonkun muun. Tähtietsivä Ellery Queen kutsutaan paikalle Wrightsvilleen selvittämään mysteeriä. Pian kaupunkia alkaa piinata todellinen rikosten aalto, jonka jäljet johtavat jälleen arvostettuun Van Hornin sukuun. Suvun kulissit alkavat rakoilla, kun yksi Van Horneista murhataan. Onnistuuko Ellery löytämään murhaajan, vai onko suvun salaisuuksien vyyhti liian monimutkainen ratkaistavaksi?

Kymmenes rikos on neljäs osa dekkarisarjaa, jonka päähenkilö on nerokkuudellaan hurmaava salapoliisi Ellery Queen.

Ellery Queen on amerikkalaisen kirjoittajaduo **Frederic Dannayn** (1905–1982) ja **Manfred Bennington Leen** (1905–1971) salanimi. Yhdessä he kirjoittivat yli sata teosta, joista useimmissa esiintyy kuuluisa etsivähahmo Ellery Queen. Mystery Writers of America myönsi kaksikolle useita Edgar-palkintoja, mukaan lukien vuoden 1960 Grand Master Award palkinnon. Vuonna 1941 he perustivat *Ellery Queen's Mystery Magazine* lehden, jota pidetään edelleen yhtenä historian vaikutusvaltaisimmista rikoskirjallisuuslehdistä. Heidän kirjansa ovat inspiroineet lukemattomia elokuva, radio ja televisiosovituksia, ja maailmanlaajuisesti yli sadalla miljoonalla myydyllä kirjalla he ovat vakiinnuttaneet asemansa dekkarikirjallisuuden klassikoina.